



ความหลากหลายของพืชพื้นเมือง
ในประเทศไทย

ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

กองคุ้มครองพันธุ์พืช

กรมวิชาการเกษตร

ISBN 978-974-436-602-3

มะเขือ





เอกสารวิชาการ

ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย
ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Diversity of Indigenous Plants in Thailand
No. I : The Genus *Solanum* L.



กองคุ้มครองพันธุ์พืช
กรมวิชาการเกษตร

2550

ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ
Diversity of Indigenous Plants in Thailand No. 1 : The Genus *Solanum* L.
ISBN 978-974-436-602-3

ที่ปรึกษา นายอดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นางสุปราณี อิมพิทักษ์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นายจิรากร โกศัยเสวี รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นายสุขวัฒน์ จันทร์ปรรณิก รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นางวัชรีย์ ประชาศรัยสรเดช ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคุ้มครองพันธุ์พืช
นายสุรไกร สังฆสุบรรณ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองพันธุ์พืช
นางทิพย์พรรณ สดากกร หัวหน้ากลุ่มวิจัยเพื่อการคุ้มครองพันธุ์พืช

บรรณาธิการและเรียบเรียง นายวินัย สมประสงค์
ออกแบบรูปเล่ม นายสมัคร รัตนทิพย์
นางสาววารภรณ์ ทองพันธ์

ผู้จัดพิมพ์ กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2940-7214
โทรสาร 0-2579-0548

ลิขสิทธิ์ของกรมวิชาการเกษตร

ห้ามคัดลอกข้อความ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2550
จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ

อ้างอิง วินัย สมประสงค์. 2550. ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ. 50 หน้า

คำนำ

พืชสกุลมะเขือ (*Solanum* L.) ในประเทศไทยเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย และเป็นพืชที่นำเข้ามาจากต่างถิ่น หรือพบแพร่ระบาดเป็นวัชพืชในแปลงปลูกพืช หรือที่รกร้างทั่วไป ส่วนสถานภาพในความหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 พบว่าพืชสกุลมะเขือเป็นพืชที่มีสถานภาพหลายประเภท ได้แก่พืชพื้นเมืองทั่วไป พืชป่า และพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น โดยทั่วไปมีการใช้ประโยชน์มะเขือเป็นพืชผัก เป็นยาสมุนไพร และไม้ประดับ มีการปลูกเป็นการค้าทั่วไปในทุกภาค ปัจจุบันยังเป็นพืชที่มีความสำคัญ ลำดับรองลงมาจากพืชผักชนิดอื่น พืชสกุลมะเขือที่ใช้บริโภคเป็นอาหารและเป็นยา พบว่ามีความหลากหลายของชนิด/พันธุ์กรรมที่เกษตรกรได้มีโอกาสพัฒนาและใช้ประโยชน์พันธุ์กรรม พืชสกุลมะเขือได้ผลดีตลอดมาจากแหล่งพันธุ์กรรมพืชสกุลมะเขือทั้งพันธุ์ต่างถิ่น และพืชพื้นเมืองที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย การรวบรวมข้อมูลของพืชสกุลมะเขือที่เป็นส่วนสนับสนุน การคุ้มครองพันธุ์พืชของประเทศในครั้งนี้ กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จึงจัดทำเอกสารวิชาการนี้เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่เกษตรกรและผู้สนใจสำหรับใช้ประโยชน์ต่อไป

สุรเกียรติ์ สว่างสุพรรณ

(นายสุรเกียรติ์ สว่างสุพรรณ)

ผู้อำนวยการกองคุ้มครองพันธุ์พืช

ห้องสมุด กรมวิชาการเกษตร

วันที่รับ..... 3 ส. 8. 2550

วันที่ลงทะเบียน..... 10157

เลขทะเบียน.....

เลขเรียกหนังสือ.....

กรมวิชาการเกษตร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
2	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสกุลมะเขือ	2
3	การจำแนกพืชสกุลมะเขือ	3
4	ชนิดและความหลากหลายของพืชสกุลมะเขือในประเทศไทย	4
5	ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์พืชสกุลมะเขือ	42
	เอกสารอ้างอิง	46
	ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์	48
	ดัชนีชื่อไทย	49
	ดัชนีชื่อสามัญอังกฤษ	50



สารบัญตาราง

ตาราง ชนิด แหล่งที่พบ เขตการกระจายพันธุ์ ระยะดอกบาน
และระยะติดผลของพืชสกุลมะเขือในประเทศไทย

หน้า

42



สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
<i>Solanum aculeatissimum</i> Jacq.	6
<i>S. aethiopicum</i> L.	8
<i>S. americanum</i> Mill.	10
<i>S. barbisetum</i> Nees	12
<i>S. erianthum</i> D.Don	14
<i>S. ferrox</i> L.	16
<i>S. lasiocarpum</i> Dunal var. <i>domesticum</i> Heiser	18
<i>S. mammosum</i> L.	20
<i>S. melongena</i> L.	22
<i>S. muricatum</i> Ait.	24
<i>S. sanitwongsei</i> Craib	26
<i>S. seaforthianum</i> Andr.	28
<i>S. spirale</i> Roxb.	30
<i>S. torvum</i> Sw.	32
<i>S. trilobatum</i> L.	34
<i>S. tuberosum</i> L.	36
<i>S. violaceum</i> Ortega	38
<i>S. wrightii</i> Benth.	40

บทที่ 1 บทนำ

พืชสกุลมะเขือในประเทศไทยมีทั้งชนิดต่างถิ่น และเป็นพืชพื้นเมือง ที่มีบทบาทสำคัญทางการเกษตร หลายชนิดที่เกษตรกรปลูกเป็นพืชรอง บางชนิดที่มีการนำเข้ามาปลูกเป็นเวลานาน คือ ชนิดที่ปลูกเป็นพืชผักรับประทานผลสด และ/หรือ ประุงอาหาร ได้แก่ มะเขือยาว มะเขือเปราะ มะเขือไข่เต่า มะเขือขึ้น หรือ มะเขือม่วง (*Solanum melongena* L.) มะเขือพวง (*Solanum torvum* Sw.) และ มันฝรั่ง (*Solanum tuberosum* L.) ชนิดที่นำเข้ามาปลูกเป็นไม้ประดับ ได้แก่ มะเขือนมแพะ (*Solanum mammosum* L.) มะเขือตัน (*Solanum wrightii* Benth.) และมะแว้งเครือ (*Solanum seafortianum* Andr.) ชนิดที่ปลูกเป็นไม้ผลได้แก่ มะเขือหวาน (*Solanum muricatum* Ait.) แต่ในปัจจุบันไม่นิยม และคนท้องถิ่นในอำเภอ จังหวัดเชียงใหม่ รับประทานเป็นผัก โดยใช้ ยอดอ่อน ประุงอาหาร ในแกง ชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่พบรายงานส่วนใหญ่นำมาใช้ประโยชน์เป็นพืชผักและยาพื้นบ้าน ได้แก่ มะเขือป่า (*Solanum barbisetum* Nees) มะปู้ (*Solanum ferrox* L.) มะอึก (*Solanum lasiocarpum* Dunal var. *domesticum* Heiser) มะเขือป่า (*Solanum praetermissum* Kerr) มะแว้งตัน (*Solanum sanitwongsei* Craib) ต้อยตั้ง (*Solanum spirale* Roxb.) มะแว้งเครือ (*Solanum trilobatum* L.) และมะแว้งตัน (*Solanum violaceum* Ortega) ชนิดที่ใช้ใบเป็นวัสดุรองและห่อหุ้มอาหารประเภทถั่วเน่าเพื่อตากแห้ง ได้แก่ ดับยง (*Solanum erianthum* D. Don) ชนิดที่ระบาคเป็นวัชพืชในที่สูงทางภาคเหนือ ได้แก่ มะเขือหนาม (*Solanum aculeatissimum* Jacq.) พบระบาคในนาข้าว และแปลงเกษตรกรร้าง และมะแว้งนก (*Solanum americanum* Mill.) พบระบาคทั่วไป ส่วนชนิดที่เป็นพันธุ์ป่าไม่พบรายงานการใช้ประโยชน์ ได้แก่ เต่าปุย (*Solanum cyanocarphium* Blume) พริกนก (*Solanum denticulatum* Blume) มะแว้งเขา (*S. putii* Kerr) *Solanum scopulorum* Kerr และ *Solanum xanthocarpum* Schrad. et Wendl. ชนิดที่ใช้เป็นไม้ประดับ คือ *S. wrightii* Benth. นอกจากนี้พืชสกุลมะเขือ มีสาร glycoalkaloids กลุ่ม solanine ก่อให้เกิดพิษทั้งต่อปศุสัตว์และมนุษย์ พบสารนี้ในบริเวณส่วนต่าง ๆ ของพืช ได้แก่ ผลของ *Solanum dulcamara* L. ผลดิบของ *S. incanum* L. และ *S. nigrum* L. รากของ *S. spirale* Roxb. และ พบสารกลุ่มนี้บริเวณเปลือกของหัวของ *S. tuberosum* L.

บทที่ 2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสกุลมะเขือ

พืชฤดูเดียว หรือหลายฤดู ไม้เถา ไม้พุ่ม หรือ ไม้ต้น ทุกส่วนของลำต้น เกือบหรือมีขน แบบขนหลายเซลล์ หรือขนรูปดาว มีหนาม บริเวณบางส่วนหรือทุกส่วนของลำต้น หรือไม่มีหนาม ใบเดี่ยว เรียงสลับ ขอบใบเรียบ หรือหยักเว้าหรือใบประกอบแบบขนนก ไม่มีหูใบ ดอกเดี่ยว หรือดอกช่อกระจุก หรือดอกช่อเชิงหลั่น เกิดที่ด้านข้างซอกใบ หรือปลายยอด วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก ติดแน่นหรือหลุดร่วงง่ายเมื่อผลแก่ หุ้มผลเกือบมิด หรือไม่หุ้มผลมีหนาม หรือไม่มีหนามวงกลีบดอก ปลายแยก 5 แฉก เกสรเพศผู้ 5 รังไข่มี 2 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล (ovule) จำนวนมาก ผลรูปกลม หรือกลมแบน หรือรี เกือบหรือบางชนิดมีขนปกคลุมจำนวนมาก เมล็ดแบน หรือรูปไต บางชนิดเมล็ดมีส่วนที่แผ่เป็นปีกบาง



บทที่ 3 การจำแนกพืชสกุลมะเขือ

Driffield (1998) รายงานว่าพืชสกุลมะเขือมีการจัดแบ่งเป็น 4 หมู่ (Sections) คือ หมู่ *Diamonon* มีสกุลย่อย (Subgenus) คือ *Solanum* หมู่ *Californisolanium* และ หมู่ *Taeniotrichum* มีสกุลย่อย คือ *Potatoe* และ หมู่ *Stellatigeminatum* มีสกุลย่อย คือ *Brevantherum*

Hunziker (2000) รายงานว่าพืชวงศ์ Solanaceae มีการแบ่งเป็นเผ่า (Tribes) ที่สำคัญคือ เผ่า Solaneae มี 5 เผ่าย่อย (Subtribes) ได้แก่ เผ่าย่อย Solaninae มี 6 สกุล เผ่าย่อย Witheringinae มี 9 สกุล เผ่าย่อย Capsicinae มี 9 สกุล เผ่าย่อย Physalinae มี 4 สกุลและเผ่าย่อย Lochrominae มี 4 สกุล โดยสกุล *Solanum* อยู่ในเผ่าย่อย Solaninae

Purdie et al (1982) รายงานว่าพืชวงศ์ Solanaceae มีการแบ่งเป็น 2 วงศ์ย่อย (Subfamilies) คือ วงศ์ย่อย Cestroideae มี 4 เผ่า และวงศ์ย่อย Solanoideae มี 6 เผ่า โดยพืชสกุลมะเขืออยู่ในเผ่า Solaneae ของวงศ์ย่อยนี้



กรมวิชาการเกษตร

บทที่ 4 ชนิดและความหลากหลายของพืชสกุลมะเขือในประเทศไทย

พืชสกุลมะเขือที่พบรายงานในประเทศไทยทั้งชนิดที่เป็นพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นและพืชพื้นเมืองทั่วไป ประมาณ 25 ชนิดดังนี้

1. *Solanum aculeatissimum* Jacq. (มะเขือหนาม Apple of Sodom, devil 's apple, Sodom apple, soda-apple nightshade)
2. *S. aethiopicum* L. (มะเขือขม)
3. *S. americanum* Mill. (มะแว้งนก Glossy nightshade, small-flowered nightshade)
4. *S. barbisetum* Nees (มะเอ็กหมาก)
5. *S. cyanocarphium* Blume (เตาปู้ยู)
6. *S. denticulatum* Blume (พริกนก)
7. *S. erianthum* D.Don (ด้ายยาง Potato Tree, Mullein Nightshade, Tobacco Tree)
8. *S. ferrox* L. (มะปู้)
9. *S. lasiocarpum* Dunal var. *domesticum* Heiser (มะเอ็ก)
10. *S. mammosum* L. (มะเขื่อนมแพะ มะเขือละโว้ เขื่อหรั่ง มะเขื่อนมควาย มะเขือก่องเข้า)
11. *S. melongena* L. (มะเขือยาว มะเขือเปราะ มะเขือไข่เต่า มะเขือจาน มะเขือเจ้าพระยา มะเขือขึ้น มะเขือม่วง Eggplant)
12. *S. muricatum* Ait. (มะเขือหวาน Pepino, Melon Pear, Melon Shrub, Pear Melon, Peruvian Pepino, Tree Melon, Sweet Cucumber, Sweet Pepino, Mellowfruit)
13. *S. praetermissum* Kerr (มะปู้ มะเขือบ้า)
14. *S. putii* Kerr มะแว้งเขา
15. *S. sanitwongsei* Craib (มะแว้งต้น)
16. *S. scopulorum* Kerr
17. *S. seaforthianum* Andr. (มะเขือเครือ)
18. *S. spirale* Roxb. (ด้อยตั้ง Coil-flowered nightshade)

19. *S. torvum* Sw. (มะเขือพวง Turkey-berry, spiny nightshade, water nightshade)
20. *S. trilobatum* L. (มะแว้งเครือ)
21. *S. tuberosum* L. (มันฝรั่ง Potato)
22. *S. violaceum* Ortega (มะแว้งต้น)
23. *S. wrightii* Benth. (มะเขือต้น Brazilian potato tree, potato tree, Wright nightshade)
24. *S. xanthocarpum* Schrad. et Wendl.



กรมวิชาการเกษตร



Solanum aculeatissimum Jacq.

มะเขือหนาม

6 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum aculeatissimum Jacq.

มะเขือหนาม

Apple of Sodom, devil 's apple, Sodom apple, soda-apple nightshade

มะเขือหนามเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.4 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน พบขนรูปดาวหนาแน่น และมีหนามประปราย ลักษณะของหนามยาว ตรง และเรียวแหลม ยาว 0.5-2.5 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-4 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น และหนามประปราย แผ่นใบกว้าง 3-10 ซม. ยาว 5-15 ซม. รูปรีกว้าง หรือรูปไข่ ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบเฉียง หรือตัด หรือคล้ายหัวใจ ขอบใบหยักข้างละ 2 หยัก แต่ละหยักลึก 0.5-1.5 ซม. หรือขอบใบค่อนข้างเรียบปลายใบแหลมที่ผิวใบด้านบนพบขนรูปดาวประปรายส่วนที่ผิวใบด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น พบหนามประปรายหรือไม่พบ ดอกช่อเชิงหลั่น มีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลงจนถึงกลางช่อ ช่อดอกยาว 3-4 ซม. ก้านช่อยาว 1.5-2 ซม. พบขนรูปดาว และหนามยาวตรงหนาแน่น ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.6-0.9 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.3-0.4 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบขนประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว มีลวดลายสีขาว ผลแก่สีเหลือง เปลือกผลบางเหนียว เส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5-3 ซม. ก้านผลยาว 1-1.5 ซม. เมล็ดรูปกลม ขนาดประมาณ 0.2-0.5 ซม. มีส่วนที่แผ่เป็นปีก

ประโยชน์ ไม่มี พบระบาดเป็นวัชพืช



Solanum aethiopicum L.

มะเขือขม

8 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum aethiopicum L.

มะเขือขม

Scarlet egg-plant

มะเขือขมเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 0.3-2 ม. ลำต้น กิ่งก้าน และทุกส่วน เกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาวประมาณ 1-2 ซม. แผ่นใบกว้าง 2-3 ซม. ยาว 5-12 ซม. รูปรี โคนใบเบี้ยว ขอบหยัก 4-5 แฉก ปลายใบแหลม ผิวใบเป็นคลื่น ดอกช่อกระจุก ช่อดอกยาว 1-3 ซม. ก้านช่อยาว 0.5-0.8 ซม. ดอกย่อยสีขาว ก้านดอกย่อย ยาว 0.2-1 ซม. วงกลีบเลี้ยงเชื่อมกันลักษณะคล้ายรูปถ้วย ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกรูปหอก ลึกประมาณ 0.4 ซม. วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5-7 แฉก แต่ละแฉกรูปคล้ายสามเหลี่ยม มีความลึกเช่นเดียวกับวงกลีบเลี้ยง ปลายแฉกแหลม เกสรเพศผู้ 5-7 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลมแบน ผิวผลเป็นรอยหยักตั้งรอบผล หรือไม่พบรอยหยัก ผลแก่สีส้มแดง ผิวเป็นมัน

ประโยชน์ ใช้ผลแก่ปรุงอาหารร่วมกับผักชนิดอื่นในประเภทแกง

กรมวิชาการเกษตร



Solanum americanum Mill.

มะแว้งนก

Solanum americanum Mill.

มะแว้งนก

Glossy nightshade, small-flowered nightshade

มะแว้งนกเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.6 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน เป็นเหลี่ยม 4 มุม พบขนหลายเซลล์ประปราย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 0.4-1 ซม. พบขนประปราย แผ่นใบกว้าง 1.6-4 ซม. ยาว 2.5-9 ซม. รูปรีแคบ หรือรูปไข่ โคนใบเฉียง หรือรูปลิ้ม ขอบใบหยักเป็นซี่ฟันเล็กน้อย หรือหยักมน หรือเรียบ ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนหลายเซลล์ประปราย ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากันเรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลดหลั่นจนถึงกลางช่อ ช่อดอกยาว 2.4-4 ซม. ก้านช่อยาว 1.4-2 ซม. พบขนประปราย ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.4-0.5 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.1 ซม. รูปหอก พบขนประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.2 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียวอ่อนผิวเป็นมัน ผลแก่สีม่วงดำ หรือสีดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.4-0.8 ซม. ก้านผลยาว 0.5-0.7 ซม. เมล็ดค่อนข้างกลม มีขนาดประมาณ 0.1 ซม.

ประโยชน์ ใบอ่อนใช้ปรุงอาหารใส่แกงป่า แกงแค หรือต้มรับประทาน

กรมวิชาการเกษตร



Solanum barbisetum Nees

มะอึ๊กหมวก

12 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum barbisetum Nees

มะอึ๊กหมวก

มะอึ๊กหมวกเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.3 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน พบขนรูปดาวหนาแน่น และมีหนามประปราย ลักษณะของหนามสั้น ตรง และเรียวแหลม ยาว 0.3-0.8 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 3.5-5 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น และหนามประปราย แผ่นใบกว้าง 2.5-10 ซม. ยาว 3.5-17 ซม. รูปไข่ โคนใบเฉียง หรือรูปรี ขอบใบหยักข้างละ 3-4 หยัก แต่ละหยักลึก 0.2-1 ซม. ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนพบขนรูปดาวประปราย ส่วนที่ผิวใบด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับ ช่อดอกยาว 4-9 ซม. ก้านช่อยาว 1-5 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.4-0.5 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.4-0.5 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบหนามสั้นตรง และขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.7-1.2 ซม. ก้านผลยาว 0.5-1.4 ซม. มีส่วนของวงกลีบเลี้ยงหุ้มผลเกือบมิด ประมาณ 3 ใน 4 ของผล เมล็ดรูปไข่ ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ผลอ่อนใช้ปรุงอาหารใส่แกง



Solanum erianthum D. Don

ด้ายยาง

14 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum elaeagnifolium D. Don

ตัวยาง

Potato Tree, Mullein Nightshade, Tobacco

ตัวยางเป็นไม้พุ่มสูง 0.8-4 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อนพบขนรูปดาวหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-7 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น แผ่นใบกว้าง 3.5-10 ซม. ยาว 6-24 ซม. รูปหอกแกมรี โคนใบเฉียง หรือมน ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านบนนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลดหลั่นจนถึงกลางช่อ ช่อดอกยาว 2.4-4 ซม. ก้านช่อยาว 2-10 ซม. มีลักษณะแตกแขนงเป็นสองแฉก 2 ครั้ง พบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วยก้านดอกย่อยยาว 0.7-0.8 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.1 ซม. รูปหอก พบขนรูปดาวหนาแน่น วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียวอ่อน ผิวเป็นมัน ผลแก่สีม่วงดำ หรือสีดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.4-0.8 ซม. ก้านผลยาว 0.5-0.7 ซม. เมล็ดค่อนข้างกลม

ประโยชน์ ทั้งต้นใช้รองถั่วเน่าตากแห้ง

กรมวิชาการเกษตร



Solanum ferox L.

มะปู้

16 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum ferox L.

มะปู้

มะปู้เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 0.4-0.8 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน พบขนรูปดาวหนาแน่น และมีหนามประปราย ลักษณะของหนามสั้น ตรง และเรียวแหลม ยาว 0.3-0.8 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 3.5-5 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น และหนามประปราย แผ่นใบกว้าง 6.5-15 ซม. ยาว 9-26 ซม. รูปไข่ โคนใบเฉียงหรือรูปรี ขอบใบหยักข้างละ 3-4 หยัก แต่ละหยักลึก 0.2-1 ซม. ปลายใบแหลม บริเวณผิวใบด้านบนพบขนรูปดาวประปรายส่วนที่ผิวใบด้านล่างพบขนสั้นนุ่ม ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางยาวลดหลั่นตามลำดับ ช่อดอกยาว 5-9 ซม. ก้านช่อยาว 4-5 ซม. พบขนรูปดาว ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.6-0.8 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.4-0.5 ซม. มีหนามสั้นขนาดเล็ก วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-1 ซม. ก้านผลยาว 0.6-0.8 ซม. มีส่วนของวงกลีบเลี้ยงหุ้มจนมีผลเมล็ดรูปไข่ ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ใช้ปรุงอาหารใส่ในแกง

กรมวิชาการเกษตร



Solanum lasiocarpum Dunal var. *domesticum* Heiser
มะอึ๊ก

18 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum lasiocarpum Dunal var. *domesticum* Heiser

มะอึ๊ก

มะอึ๊กเป็นไม้พุ่มกึ่งเลื้อย ลำต้นและกิ่งก้านพบขนรูปดาว ประปราย และมีหนามแข็ง ลักษณะของหนามสั้น ตรง โคนหนา ปลายเรียวแหลม ยาว 0.4-1 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 4-9 ซม. พบขนรูปดาว และหนามสั้นตรง หนาแน่น แผ่นใบกว้าง 9-22 ซม. ยาว 12-28 ซม. รูปไข่ ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบเฉียงหรือตัด ขอบใบหยักข้างละ 7 หยัก แต่ละหยักลึก 3-3.5 ซม. ปลายใบมน หรือค่อนข้างแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่าง พบขนรูปดาวหนาแน่น และพบหนามสั้นตรงที่เส้นกลางใบประปราย ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลดหลั่นจนถึงกลางช่อ ช่อดอกยาว 3-5 ซม. ก้านช่อสั้นมาก ยาวประมาณ 0.2-0.3 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่นประปราย ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1.2-1.7 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.4-0.5 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกรูปขอบขนาน ลึกประมาณ 0.3 ซม. พบขนรูปดาวประปรายที่ด้านบนของวงกลีบ เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียวมีขนหลายเซลล์ยาวหยาบ และแข็งสีน้ำตาลทองคลุมผิวผลหนาแน่น ผลแก่เหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 ซม. ก้านผลยาว 1-1.3 ซม. เมล็ดรูปกลม ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ผลแก่ใช้ปรุงอาหารใส่ในน้ำพริกกะปิ



Solanum mammosum L.
มะเขื่อนมแพะ มะเขือละโว้ เขื่อหรั่ง
มะเขื่อนมควาย มะเขือก่องเข้า

Solanum mammosum L.

มะเขื่อนมแพะ มะเขือละโว้ เขื่อหรั่ง

มะเขื่อนมควาย มะเขือก่องเข้า

Macaw bush

มะเขื่อนมแพะเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-2 ม. ลำต้น กิ่งก้าน และทุกส่วน มีหนามรูปเข็มโคนแบนปลายเรียวแหลม ขนยาวห่าง และขนต่อมปกคลุมหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาวประมาณ 1-4 ซม. แผ่นใบกว้าง 2.5-3 ซม. ยาว 6-18 ซม. รูปรี โคนใบเบี้ยว ขอบหยัก 4-5 แฉก ปลายใบแหลม ผิวใบเป็นคลื่น ผิวใบด้านล่างพบขนรูปดาว 4-8 แฉก ดอกช่อกระจุก ช่อดอกยาว 1-3 ซม. ก้านช่อยาว 0.8-1 ซม. ดอกย่อยสีม่วง มี 1-10 ดอกย่อย ก้านดอกย่อย ยาว 0.2-1 ซม. วงกลีบเลี้ยงเชื่อมกันลักษณะคล้ายรูปถ้วย ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกรูปหอก ลึกประมาณ 0.4 ซม. วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5-7 แฉก แต่ละแฉกรูปคล้ายสามเหลี่ยม มีความลึกเช่นเดียวกับวงกลีบเลี้ยง ปลายแฉกแหลม เกสรเพศผู้ 5-7 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 3-8 ซม. ปลายผลคล้ายหัวนม โคนผลมีปุ่มกลมหรือกลมรี 5 ปุ่ม เรียงรอบผล ผลแก่สีเหลือง ผิวผลเกลี้ยง ค่อนข้างมัน ติดผล 1-5 ผลต่อช่อ

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้กระถางประดับ ผลแก่ใช้เปื้อหนุ



Solanum melongena L.

มะเขือต่อแหล่ มะเขือม่วง

มะเขือยาว มะเขือเปราะ มะเขือไข่เต่า มะเขือเจ้าพระยา มะเขือขื่น มะเขือจาน

Solanum melongena L.

มะเขือยาว มะเขือเปราะ มะเขือไข่เต่า มะเขือเจ้าพระยา
มะเขือขื่น มะเขือจาน มะเขือตอแหล มะเขือม่วง



Eggplant

มะเขือยาว มะเขือเปราะ มะเขือไข่เต่า มะเขือเจ้าพระยา มะเขือขื่น มะเขือจาน มะเขือตอแหล มะเขือม่วงเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.6 ม. ลำต้นและกิ่งก้านพบขนรูปดาว ประปราย พบหนามละเอียด สั้น ตรง หรือไม่พบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบ ยาว 1-4 ซม. พบขนรูปดาวประปราย แผ่นใบกว้าง 4-10 ซม. ยาว 9-15 ซม. รูปไข่ หรือรูปหอก โคนใบเฉียง ขอบใบหยัก ข้างละ 2-3 หยัก แต่ละหยักลึก 0.5-1.5 ซม. ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนรูปดาวประปราย ดอกเดี่ยว ก้านดอก ยาว 1.5-3 ซม. พบขนรูปดาวประปราย ดอกสีม่วง หรือสีขาว วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 1-2 ซม. รูปหอกเรียวแหลม พบขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.2-0.5 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลมีรูปร่างหลากหลายตามสายพันธุ์ ได้แก่ รูปกลม รูปไข่ รูปรีรูปขอบขนานหรือรูปกลมแบนผลอ่อนสีเขียวอ่อนหรือสีขาวผิวเป็นมัน ผลแก่สีเหลือง หรือ ม่วง หรือม่วงดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 1-15 ซม. กว้าง 2-3 ซม. ยาว 10-30 ซม. ก้านผลยาว 0.5-1.8 ซม. เมล็ดค่อนข้างกลม มีขนาดประมาณ 0.3 ซม.

ประโยชน์ กลุ่มพันธุ์มะเขือยาว มะเขือม่วง มะเขือจาน มะเขือขื่น มะเขือเจ้าพระยา ใช้ผลอ่อนปรุงอาหาร ต้ม ผัด หรือแกง กลุ่มพันธุ์มะเขือกรอบ มะเขือไข่เต่า มะเขือตอแหล ใช้ผลสดรับประทาน





Solanum muricatum Ait.

มะเขือหวาน

Solanum muricatum Ait.

มะเขือหวาน

Pepino, Melon Pear, Melon Shrub, Pear Melon, Peruvian, Tree Melon, Sweet Cucumber, Sweet Pepino, Mellowfruit

มะเขือหวานเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.3 ม. ลำต้นและกิ่งก้านอวบน้ำ และบอบบาง ใบเดี่ยว หรือใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบเดี่ยว ก้านใบยาว 2-4.5 ซม. พบขนหลายเซลล์ประปราย แผ่นใบกว้าง 2-3 ซม. ยาว 4.5-6 ซม. รูปไข่แกมรี หรือขอบขนาน โคนใบเฉียงหรือรูปมนหรือคล้ายหัวใจขอบใบเรียบปลายใบแหลมหรือมนใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ก้านใบยาว 2-4.5 ซม. แผ่นใบกว้าง 2-4.5 ซม. ยาว 10-14 ซม. มีใบย่อย 1 คู่ไม่มีก้านใบย่อยหรือมีก้านสั้นมากยาวประมาณ 0.2 ซม. แผ่นใบย่อยกว้างประมาณ 3 ซม. ยาวประมาณ 8 ซม. รูปไข่ โคนใบย่อยเฉียง ขอบเรียบ ปลายแหลม ดอกช่อกระจจะมีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับจากบนลงล่าง ช่อดอกยาว 2.5-3 ซม. ก้านช่อยาว 2.5-3.5 ซม. ดอกย่อยสีม่วง ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1-1.5 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.4 ซม. รูปหอกเรียวยาวแหลม วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.4 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลขนาดใหญ่รูปรีแกมรูปไข่หรือขอบขนาน ผลอ่อนสีเขียวอ่อน เส้นผ่าศูนย์กลาง 15-20 ซม. กว้าง 8-10 ซม. ยาว 16-22 ซม. ก้านผลยาว 1-1.5 ซม. เมล็ดไม่พบ

ประโยชน์ ยอดอ่อนผัดรับประทาน ผลอ่อนและแก่รับประทานเป็นไม้ผล



Solanum sanitwongsei Craib

มะแว้งต้น

26 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum sanitwongsei Craib

มะแว้งต้น

มะแว้งต้นเป็นไม้พุ่มสูง 0.2-0.6 ม. ลำต้นและกิ่งก้านพบขนรูปดาวประปราย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1.3-5 ซม. พบขนประปราย แผ่นใบกว้าง 1.6-4 ซม. ยาว 2.5-9 ซม. รูปไข่ หรือรูปไข่กลับ โคนใบเฉียง หรือรูปตัด ขอบใบหยัก ข้างละ 2-4 หยัก ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับ ช่อดอกยาว 2.5-3 ซม. ก้านช่อยาว 1.5-2 ซม. พบขนรูปดาวประปราย ดอกย่อยสีม่วง หรือสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อย ยาว 1.2-1.5 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.5 ซม. รูปหอก พบขนประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.2 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียวอ่อนผิวเป็นมัน ผลแก่สีส้ม เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8-1.2 ซม. ก้านผลยาว 1.5-1.7 ซม. เมล็ดค่อนข้างกลม มีขนาดประมาณ 0.3 ซม.

ประโยชน์ ผลอ่อนรับประทานกับน้ำพริกปลาร้า ผลแก่ใช้ปรุงตำรับยาแก้ไอ

กรมวิชาการเกษตร



Solanum seafortianum Andr.

มะเขือเครือ

28 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 ศิษย์กุดมะเขือ

Solanum seaforthianum Andr.

มะเขือเครือ

มะเขือเครือเป็นไม้เถา ยาว 1-5 ม. มีขนสั้นประปราย ไม่มีหนาม ใบประกอบแบบขนนก กว้าง 4-7 ซม. ยาว 5-13 ซม. ขอบใบเรียบ โคนใบแหลม ปลายใบป้าน ดอกช่อแยกแขนง มีดอกย่อยจำนวนมาก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 4 ซม. ก้านดอกย่อยหลุดง่าย วงกลีบเลี้ยงรูปถ้วยขนาดเล็ก ปลายแยก 5 แฉก หยักซี่ฟัน ปลายตัด วงกลีบดอกสีม่วงครามอ่อน ยาว 0.9-1 ซม. แฉกวงกลีบรูปขอบขนาน เกสรเพศผู้อิสระ ก้านเกสรเพศเมีย ยาวประมาณ 1 ซม. ผลแก่สีแดง ผิวเป็นมัน รูปร่างกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-2 ซม. เมล็ดรูปรางคล้ายจาน

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้เถาประดับ



กรมวิชาการเกษตร



Solanum spirale Roxb.

ต้อยตั่ง

Solanum spirale Roxb.

ต้อยตั่ง

Coil-flowered nightshade

ต้อยตั่ง ผักตืดเป็นไม้พุ่มสูง 0.5-1 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเกลี้ยง ใบเดี่ยวเรียงสลับ ก้านใบยาวประมาณ 1-2 ซม. แผ่นใบกว้าง 1-3 ซม. ยาว 5-14 ซม. รูปรีโคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างเกลี้ยง ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับ ช่อดอกยาว 2-4 ซม. ก้านช่อยาว 0.5-1 ซม. เกลี้ยง ดอกย่อยสีขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1.5-1.8 ซม. วงกลีบเลี้ยงเชื่อมกันคล้ายจาน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.2-0.3 ซม. รูปกลมมน เกลี้ยง วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.6 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง หรือสีส้ม เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-0.7 ซม. ก้านผลยาว 1.8-2 ซม. เมล็ดรูปไข่ ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ใบอ่อนปรุงอาหารใส่แกง

กรมวิชาการเกษตร



Solanum torvum Sw.

มะเขือพวง

32 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum torvum Sw.

มะเขือพวง

Turkey-berry, Spiny nightshade, Water nightshade

มะเขือพวงเป็นไม้พุ่มสูง 0.4-2 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน พบขนรูปดาวหนาแน่นและมีหนามประปรายลักษณะของหนามสั้นตรงและเรียวยาว 0.5-0.6 ซม. เมื่อต้นเจริญเต็มที่พบหนามรูปโค้งประปราย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-6 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น และหนามประปราย แผ่นใบกว้าง 2.8-18 ซม. ยาว 4.5-19 ซม. รูปรีกว้าง หรือรูปไข่ ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบเฉียง หรือตัด หรือคล้ายหัวใจ ขอบใบหยักข้างละ 2 หยัก แต่ละหยักลึก 0.5-1.5 ซม. หรือขอบใบค่อนข้างเรียบ ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนพบขนรูปดาวประปราย ส่วนที่ผิวใบด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น พบหนามประปราย หรือไม่พบ ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลดหลั่นจนถึงกลางช่อ ช่อดอกยาว 2-5 ซม. ก้านช่อยาว 0.2-4 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกย่อยขาว ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.6-0.9 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.3-0.4 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบขนประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-1.3 ซม. ก้านผลยาว 1-1.5 ซม. เมล็ดรูปกลม ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ผลอ่อนรับประทานกับน้ำพริกปลาร้า หรือใส่แกง



Solanum trilobatum L.

มะแว้งเครือ

34 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum trilobatum L.

มะแว้งเครือ

มะแว้งเครือเป็นไม้พุ่มกิ่งเลื้อย ลำต้นและกิ่งก้านพบขนรูปดาวประปรายและมีหนามแบบตะขอแข็งลักษณะของหนามสั้นโค้งโคนหนาปลายเรียวยาวแหลมยาว 0.3-0.5 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-2.5 ซม. พบขนรูปดาวประปราย และหนามหนาแน่น แผ่นใบกว้าง 2.5-3.2 ซม. ยาว 2-3.5 ซม. รูปรีกว้าง หรือรูปไข่ ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบมน หรือตัด ขอบใบหยักข้างละ 1-4 หยัก แต่ละหยักลึก 0.3-0.5 ซม. ปลายใบมน หรือค่อนข้างแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนรูปดาวประปราย พบหนามที่เส้นกลางใบน้อย หรือไม่พบ ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับจากบนลงล่าง ช่อดอกยาว 3-5 ซม. ก้านช่อยาว 1.7-2 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่นประปราย ดอกย่อยสีม่วงอ่อน ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1.2-1.7 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.3-0.4 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. พบขนรูปดาวประปรายที่ด้านนอกของวงกลีบ เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลมผลอ่อนสีเขียวมีลวดลายผลแก่สีแดงเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-0.8 ซม. ก้านผลยาว 1.7-2 ซม. เมล็ดรูปกลม ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ผลอ่อนรับประทานกับน้ำพริกปลาร้า ผลแก่ใช้ปรุงตำรับยาแก้ไอ



Solanum tuberosum L.

มันฝรั่ง

36 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum tuberosum L.

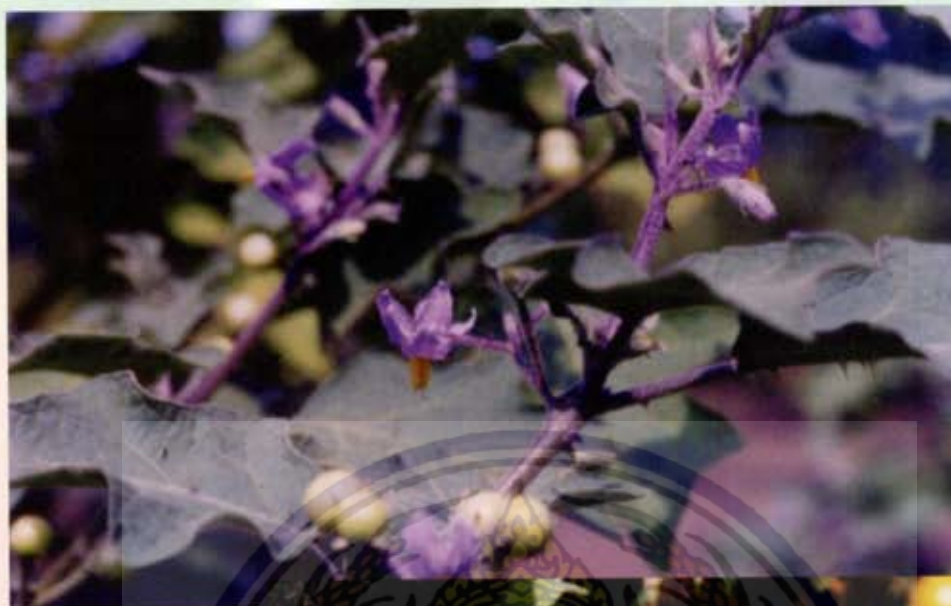
มันฝรั่ง

Potato

มันฝรั่งเป็นไม้พุ่มสูง 0.4-0.6 ม. มีหัวสะสมแป้งเจริญที่ปลายแขนงต้นใต้ดิน ลำต้น และกิ่งก้านค่อนข้างบอบบาง พบขนนุ่มหลายเซลล์ประปราย ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่เรียงสลับ ก้านใบประกอบยาว 2-4.5 ซม. แผ่นใบประกอบกว้าง 5-10 ซม. ยาว 8-22 ซม. มีใบย่อย 3-12 คู่ เรียงตรงข้าม ก้านใบย่อยยาว 0.4-0.5 ซม. แผ่นใบย่อย กว้าง 2-4 ซม. ยาว 3.5-5.5 ซม. รูปไข่ โคนใบย่อยเฉียง หรือคล้ายรูปหัวใจ ขอบเรียบ ปลายแหลม ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อ มีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลดหลั่นจนถึง กลางช่อ ช่อดอกยาว 1.2-1.5 ซม. ก้านช่อดอกยาวประมาณ 0.6-1 ซม. พบขนประปราย ดอกย่อยสีขาว หรือสีม่วง ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1.2-1.7 ซม. วงกลีบเลี้ยง ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.4-0.5 ซม. รูปหอกแกมรูปไข่แคบ พบขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกรูปหอกเรียวแหลม ลึกประมาณ 0.5 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลไม่พบ

ประโยชน์ รากคล้ายหัวใช้ทอดรับประทานเป็นขนมขบเคี้ยว รากคล้ายหัวสด ใช้ปรุงอาหาร

กรมวิชาการเกษตร



Solanum violaceum Ortega

มะแว้ง

Solanum violaceum Ortega

มะแว้งต้น

มะแว้งต้นเป็นไม้พุ่มสูง 0.4-0.5 ม. ลำต้นและกิ่งก้านพบขนรูปดาวประปราย และมีหนามตะขอ แข็ง ลักษณะของหนามสั้น โด่ง โคนหนา ปลายเรียวแหลม ยาว 0.4-0.7 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 4-9 ซม. พบขนรูปดาว และหนามสั้นตรง หนาแน่น แผ่นใบ กว้าง 1.5-8 ซม. ยาว 3-10 ซม. รูปไข่ ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบเฉียงหรือตัด ขอบใบหยักข้างละ 2-3 หยัก แต่ละหยักลึก 2-3 ซม. ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบขนรูปดาวหนาแน่น และพบหนามตะขอที่เส้นกลางใบ ประปราย ดอกช่อกระจุก มีก้านเรียงสลับบนแกนกลางลดหลั่นตามลำดับ ช่อดอกยาว 3-5 ซม. ก้านช่อดอกยาวประมาณ 3 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น และหนามตะขอ ประปราย ดอกย่อยสีม่วง ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 1.5-3 ซม. วงกลีบเลี้ยง ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.4-0.5 ซม. รูปหอก พบขนรูปดาวประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึกประมาณ 0.3 ซม. เกสรเพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อันอยู่เหนือวงกลีบ ผลกลมผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีส้ม เส้นผ่าศูนย์กลางผล 0.6-0.8 ซม. ก้านผลยาว 0.5-1 ซม. เมล็ดรูปกลม ขนาดประมาณ 0.2 ซม.

ประโยชน์ ผลอ่อนรับประทานกับน้ำพริกปลาร้า

กรมวิชาการเกษตร



Solanum wrightii Benth.

มะเขือต้น

40 ความหลากหลายของพืชพื้นเมืองในประเทศไทย ชุดที่ 1 พืชสกุลมะเขือ

Solanum wrightii Benth.

มะเขือต้น

Brazilian potato tree, potato tree, Wright nightshade

มะเขือต้นเป็นไม้ต้นสูง 3-10 ม. ลำต้นและกิ่งก้านเมื่อยังอ่อน พบขนรูปดาว ประปราย ใบเดี่ยว เรียงสลับ ก้านใบยาว 1-7 ซม. พบขนรูปดาวประปราย แผ่นใบกว้าง 2.8-18 ซม. ยาว 4.5-19 ซม. รูปไข่ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สมมาตร โคนใบเฉียง ขอบใบหยัก ซ้ำงละ 3 หยัก แต่ละหยักลึก 3.5-4 ซม. ปลายใบแหลม ที่ผิวใบด้านบนและด้านล่างพบ ขนรูปดาวประปราย ดอกช่อเชิงหลั่น ดอกย่อยมีก้านยาวไม่เท่ากัน เรียงสลับบนแกนกลาง ดอกย่อยด้านนอกช่อมีก้านยาวมากที่สุด ดอกย่อยถัดไปในช่อ มีก้านสั้นลงหลั่นจนถึง กลางช่อ ช่อดอกยาว 12-14 ซม. ก้านช่อยาว 4-7 ซม. พบขนรูปดาวหนาแน่น ดอกย่อยสีม่วงเข้ม หลังจากบานเต็มที่ประมาณ 1 สัปดาห์ดอกเปลี่ยนสีเป็นสีม่วงอ่อนจน กระทั่งสีขาว ดอกย่อย ประกอบด้วย ก้านดอกย่อยยาว 0.9-1.5 ซม. วงกลีบเลี้ยงปลาย แยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.7-1.3 ซม. รูปหอกปลายเรียวแหลม พบขนรูปดาว ประปราย วงกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยก 5 แฉก แต่ละแฉกลึก 0.5-1 ซม. เกสรเพศ ผู้ 5 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่เหนือวงกลีบ ผลกลม ผลอ่อนสีเขียวเข้ม เส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5-4 ซม. ก้านผลยาว 1-2 ซม.

ประโยชน์ ปลูกเป็นไม้ต้นประดับ

กรมวิชาการเกษตร

บทที่ 5 ถิ่นกำเนิด การกระจายพันธุ์ ระยะดอกบาน
และระยะติดผลพืชสกุลมะเขือ

ตาราง ชนิด แหล่งที่พบ เขตการกระจายพันธุ์ ระยะดอกบาน และระยะติดผล
ของพืชสกุลมะเขือในประเทศไทย

ชนิด	แหล่งที่พบ	ถิ่นกำเนิด และ เขตการกระจายพันธุ์	ระยะ ดอกบาน	ระยะ ติดผล
1. <i>Solanum aculeatissimum</i>	ที่รกร้าง และแปลง เกษตรกรรม	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป อเมริกาใต้ พบ กระจายพันธุ์ใน เขตร้อนทั่วโลก	ธ.ค.-มิ.ย.	ธ.ค.-ก.ค.
2. <i>S. americanum</i>	ที่รกร้าง และแปลง เกษตรกรรม	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป อเมริกาใต้ พบ กระจายพันธุ์ใน เขตร้อนทั่วโลก	ตลอดปี	ตลอดปี
3. <i>S. aethiopicum</i>	แปลง เกษตรกรรม ปลูกบริเวณ ที่พักอาศัย	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป อเมริกาใต้	ประมาณ ม.ค.	ประมาณ เม.ย.
4. <i>S. barbisetum</i>	พบเจริญบริเวณ ชายป่าดิบแล้ง	กระจายพันธุ์บริเวณ พม่า แคว้นสิกขิม และอัสสัมของอินเดีย	ประมาณ เม.ย.	ประมาณ ก.ค.
5. <i>S. cyanocarphium</i>	พบเป็นไม้พุ่มล่าง ในป่าดิบชื้น	กระจายพันธุ์บริเวณ คาบสมุทรมลายู เกาะชวา และ เกาะบอร์เนียวใน อินโดนีเซีย และ ฟิลิปปินส์	ประมาณ ม.ค.	ไม่มี รายงาน

ตาราง (ต่อ)

ชนิด	แหล่งที่พบ	ถิ่นกำเนิด และ เขตการกระจายพันธุ์	ระยะ ดอกบาน	ระยะ ติดผล
6. <i>S. denticulatum</i>	พบในป่าดิบแล้ง	กระจายพันธุ์บริเวณ ไทย ลาว เวียดนาม	ต.ค.-ธ.ค.	ต.ค.-ม.ค.
7. <i>S. erianthum</i>	พบบริเวณชายป่า ดิบแล้ง ระดับ ความสูง 800 เมตร ขึ้นไป	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป เอเชีย ออสเตรเลีย และอเมริกาใต้	ก.ย.-ก.พ.	ก.ย.-เม.ย.
8. <i>S. ferrox</i>	พบในที่รกร้าง ทั่วไป ปลูกใน บริเวณที่พักอาศัย	กระจายพันธุ์บริเวณ อินเดียถึงจีน เกาะนิวกินี และ อินโดนีเซีย	ตลอดปี	ตลอดปี
9. <i>S. lasiocarpum</i> var. <i>domesticum</i>	พบในที่รกร้าง ทั่วไป	ปลูกในประเทศไทย	ตลอดปี	ตลอดปี
10. <i>S. mammosum</i>	ปลูกในแปลง เป็นไม้ประดับ	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป อเมริกาใต้	ตลอดปี	ตลอดปี
11. <i>S. melongena</i>	ปลูกเป็นพืชผัก รับประทานผล	อินเดีย และพม่า	ตลอดปี	ตลอดปี
12. <i>S. muricatum</i>	ปลูกเป็นไม้ผล และ เจริญในที่รกร้าง	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป อเมริกาใต้	ต.ค.-ธ.ค.	ต.ค.-ม.ค.
13. <i>S.</i> <i>praetermissum</i>	พบบนที่โล่งของ ภูเขาลาดชัน	กระจายพันธุ์บริเวณ ไทย และลาว	ส.ค.-มี.ค.	ส.ค.-เม.ย.
14. <i>S. putii</i>	พบในป่าดิบแล้ง	ไม่มีรายงาน	ไม่มี รายงาน	ประมาณ ต.ค.

ตาราง (ต่อ)

ชนิด	แหล่งที่พบ	ถิ่นกำเนิด และ เขตการกระจายพันธุ์	ระยะ ดอกบาน	ระยะ ติดผล
15. <i>S. sanitwongsei</i>	พบทั่วไป เป็นพืช ปลูก ละเจริญในที่ รกร้าง	ถิ่นกำเนิดและ กระจายพันธุ์ ในไทย	ตลอดปี	ตลอดปี
16. <i>S. scopulorum</i>	ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง	กระจายพันธุ์ในไทย และพม่า	ไม่มี รายงาน	ไม่มี รายงาน
17. <i>S. seaforthianum</i>	ปลูกเป็นไม้ประดับ	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนของทวีป ออสเตรเลีย และ อเมริกาใต้	ก.ย.-ม.ค.	ไม่มี รายงาน
18. <i>S. spirale</i>	ปลูกเป็นผัก สวนครัว และ พบในที่รกร้าง	กระจายพันธุ์บริเวณ อินเดีย พม่า และจีน	มิ.ย.-ม.ค.	มิ.ย.-ก.พ.
19. <i>S. torvum</i>	พบทั่วไป ในที่รกร้าง ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง	กระจายพันธุ์บริเวณ เขตร้อนทั่วโลก	ตลอดปี	ตลอดปี
20. <i>S. trilobatum</i>	พบทั่วไป ในที่รกร้าง และปลูกเป็นผัก	กระจายพันธุ์บริเวณ อินเดีย พม่า ไทย ลาว เวียดนาม	ก.ค.-มิ.ค.	ก.ค.-เม.ย.
21. <i>S. tuberosum</i>	ปลูกเป็นพืช อุตสาหกรรม	ถิ่นกำเนิดและ กระจาย พันธุ์บริเวณเขต ร้อนของ ทวีปอเมริกาใต้	ก.พ.-มิ.ค.	ก.พ.-เม.ย.

ตาราง (ต่อ)

ชนิด	แหล่งที่พบ	ถิ่นกำเนิด และ เขตการกระจายพันธุ์	ระยะ ดอกบาน	ระยะ ติดผล
22. <i>S. violaceum</i>	พบบริเวณชายป่า ดิบแล้ง และ ปลูกทั่วไป	กระจายพันธุ์บริเวณ ประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	ตลอดปี	ตลอดปี
23. <i>S. wrightii</i>	ปลูกเป็นไม้ต้น ประดับทั่วไป	ถิ่นกำเนิดในบราซิล และกระจายพันธุ์ ไปทั่วโลก	ตลอดปี	ตลอดปี
24. <i>S. xanthocarpum</i>	พบทั่วไปในที่ สูงภาคเหนือ	กระจายพันธุ์บริเวณ พม่า ไทยและจีน	ต.ค.-ธ.ค.	ต.ค.-ม.ค.

กรมวิชาการเกษตร

เอกสารอ้างอิง

- วินัย สมประสงค์ วัชรื ประชาศรัยสรเดช และปราโมทย์ ไตรบุญ. 2545.
รวบรวมและศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสกุลมะเขือในภาคเหนือ.
วารสารวิชาการเกษตร 20 : 204-220.
- Bonati, G. 1915. Solanacees. Fl. Generale de L' Indo-Chine. 3 : 313-340.
- Burkill, I.H. 1935. A Dictionary of the Economic Products of the Malay
Peninsula. Governments of the Straits Settlements. London. 2402 p.
- Chadha, Y.R. 1972. The Wealth of India Vol. IX : Rh-So. Publications and
Information Directorate, CSIR. New Dehli, India. 472 p.
- Chopra, R.N. 1965. Poisonous Plants of India Vol. II. Indian Council of
Agricultural Research. New Delhi, India. 972 p.
- Clarke, C.B. 1885. Solanaceae. In pp. 228-246. Flora of British India Vol. IV.
L. Reeve, Kent. UK
- Craib, W.G. 1954. Florae Siamensis Enumeratio : A list of the Plants known
from Siam Vol. III Part 2 Convolvulaceae (concluded) to
Convolvulaceae (in part). Siam Society. Bangkok, Thailand. 81 p.
- D'arcy, W.G. 1991. The Solanaceae since 1976, with a Review of its
Biogeography. In pp. 75 - 138. Hawkes, J.G., R.N. Lester and N. Nee
(eds.). Solanaceae III Taxonomy Chemistry Evolution. The Royal
Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey, UK
- Driffield, A.C. 1998. Studies in Solanum and related genera (6). New
infrageneric taxa for The genus *Solanum* L. (Solanaceae). Feddes
Reportorium 109 (5-6) : 407-427.
- Hepper, F.N. 1987. Solanaceae. In pp. 365-409. Dassnayake, M.D. (ed.).
A Revised Handbook of the Flora of Ceylon Vol. VI. Oxford and
IBH Publishing Co. PVT Ltd. New Dehli, India. 424 p.
- Hillebrand, W. 1988. Flora of the Hawaiian Islands. Carl Winter University.
Heidelberg, Germany. 673 p.

- Hunziker, A.T.(a). 2000. Miscellaneous Novelties in the Taxonomy of Solanaceae. Tomo 28 : 55-64.
- (b). 2000. Two Novelties for the Tribe Solaneae (Solanaceae). Tomo 28 : 65-68.
- Liu, Y. and C. Ou. 1978. Solanaceae. *In* pp. 531 – 549. Li, H., T. Liu and T. Huang (eds.). Flora of Taiwan Vol. 4. Epoch Publishing. Taipei
- Meikle, R.D. 1985. Solanaceae. *Fl. Cyprus* 2: 1181–1195.
- Post, G. E. 1933. Flora of Syria, Palestine and Sinai. American Press. Beirut, Syria. 928 p.
- Purdie, R.W., D.E. Symon and L. Haegi. 1982. Flora of Australia Vol. 29 Solanaceae. Australian Government Publishing Service. Canberra, Australia. 208 p.
- Rechinger, K.H. 1964. Flora of Lowland Iraq. Verlag von J. Cramer. Weiheim., Germany. 746 p.
- Roddick, J.G. 1991. The Importance Role of the Solanaceae in Medicine and Drug Therapy. *In* pp. 7 – 24. Hawkes, J.G., R.N. Lester and N. Nee (eds.). Solanaceae III Taxonomy Chemistry Evolution. The Royal Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey, UK
- Siddiqi, M.A. 1978. Solanaceae. *Fl. Libya*. 62 : 1-38.
- Siemonsma, J.S. and K. Piluek. 1994. Plant Resources of South-East Asia No. 8 Vegetables. Bogor, Indonesia. 412 p.
- Tanaka, T. 1976. Tanaka's Cyclopedia of Edible Plants of the World. Keigaku Publishing. Tokyo, Japan. 924 P.
- Yamazaki, T. 1993. Solanaceae *In* pp. 183 - 194. Iwatsuki, K., T. Yamazaki and D.E. Boufford (eds.). *Fl. Japan* Vol. IIIa : Angiospermae, Dicotyledoneae, Sympetalae (a). Tokyo, Japan
- Zhi-yun, Z., L. An-- - Ming and W. D'Arcy. 1994. Solanaceae. *In* pp. 300–331. Bartholomew, B., D.E. Boufford and P.P.H. But (eds.). *Flora of China : Verbenaceae through Solanaceae*. Science Press. Beijing, China

ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์

	หน้า
<i>Solanum aculeatissimum</i> Jacq.	1 4 6 7 42
<i>S. aethiopicum</i> L.	1 4 8 9 42
<i>S. americanum</i> Mill.	1 4 10 11 42
<i>S. barbisetum</i> Nees	1 4 12 13 42
<i>S. cyanocarphium</i> Blume	1 4 42
<i>S. denticulatum</i> Blume	1 4 43
<i>S. ducamara</i> L.	1 4
<i>S. erianthum</i> D.Don	1 4 14 15 43
<i>S. ferrox</i> L.	1 4 16 17 43
<i>S. incanum</i> L.	1 4
<i>S. lasiocarpum</i> Dunal var. <i>domesticum</i> Heiser	1 4 18 19 43
<i>S. mammosum</i> L.	1 4 20 21 43
<i>S. melongena</i> L.	1 4 22 23 43
<i>S. muricatum</i> Ait.	1 4 24 25 43
<i>S. praetermissum</i> Kerr	1 4 43
<i>S. putii</i> Kerr	1 4 43
<i>S. sanitwongsei</i> Craib	1 4 26 27 44
<i>S. scopulorum</i> Kerr	1 4 44
<i>S. seafortianum</i> Andr.	1 4 28 29 44
<i>S. spirale</i> Roxb.	1 4 30 31 44
<i>S. torvum</i> Sw.	1 5 32 33 44
<i>S. trilobatum</i> L.	1 5 34 35 44
<i>S. tuberosum</i> L.	1 5 36 37 44
<i>S. violaceum</i> Ortega	1 5 38 39 45
<i>S. wrightii</i> Benth.	1 5 40 41 45
<i>S. xanthocarpum</i> Schrad. et Wendl.	1 5 45

ดัชนีชื่อไทย

	หน้า		หน้า
เขือหรั่ง	4 20 21	มะเขื่อนมแพะ	1 4 20 21
ด้ายยาง	1 14 15	มะเขือป่า	1 4
มะเขือเปราะ	1 4 22 23	มะเขือเปราะ	1 4 22 23
เดาปุยู	1 4	มะเขือม่วง	1 4 22 23
พริกนก	1 4	มะเขือละโว้	1 4 20 21
มะเขือก่องเข้า	1 4 20 21	มะเขือหวาน	1 4 24 25
มะเขือขม	1 4 8 9	มะเขือหนาม	1 4 6 7
มะเขือขึ้น	1 4 22 23	มันฝรั่ง	1 4 36 37
มะเขือไข่เต่า	1 4 22 23	มะปู้	1 16 17
มะเขือเครือ	1 4 28 29	มะแว้งเขา	1 4
มะเขือจาน	1 4 22 23	มะแว้งเครือ	1 4 34 35
มะเขือเจ้าพระยา	1 4 22 23	มะแว้งต้น	1 5 3 9 40
มะเขือต้น	1 4 40 41	มะแว้งนก	1 4 10 11
มะเขือต่อแหล	22 23	มะอึก	1 4 18 19
มะเขื่อนมควาย	1 4 20 21	มะอึกหมวก	1 4 12 13

กรมวิชาการเกษตร



ดัชนีชื่อสามัญอังกฤษ

	หน้า
Apple of Sodom	4 6 7
Brazilian potato tree	5 40 41
Coil-flowered nightshade	4 30 31
Devil's Apple	4 6 7
Eggplant	4 22 23
Glossy nightshade	4 10 11
Macaw bush	4 20 21
Mellow Fruit	4 24 25
Melon Pear	4 24 25
Melon Shrub	4 24 25
Mullein Nightshade	4 14 15
Pear Melon	4 24 25
Peruvian Pepino	4 24 25
Potato	5 36 37
Potato Tree	4 14 15
Small-flowered nightshade	4 10 11
Soda-apple nightshade	4 6 7
Sodom apple	4 6 7
Spiny nightshade	5 32 33
Sweet Cucumber	4 24 25
Tobacco Tree	4 14 15
Tree Melon	4 24 25
Turkey berry	5 32 33
Water nightshade	5 32 33

ปุ๋ยชีว



กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2579-4127 โทรสาร 0-2579-0548

Website : doa.go.th/pvp/main.asp